

Eldning i det fria

**Översikt av lagstiftning samt förslag till
gemensam grundsyn för Skåne län.**

AG-Förebyggande, Januari 2001

Detta dokument är till största delen upprättat tillsammans med AG-Förebyggande jan 2001. Dokumentet är till vissa delar reviderat jan 2003, då framförallt gällande bilagor med lokala regler och rekommendationer för Helsingborg.

Inledning

Följande arbete formulerades som ett uppdrag från AG-Skåne till AG-förebyggande våren 2000. Syftet var att presentera en översikt av lagstiftningen inom området samt att ge förslag till grundsyn i eldningsfrågor i det fria utomhus för Skåne län. Arbetet bygger i huvudsak på en sammanställning som Brandingenjör Ulf Johansson, Helsingborgs brandförsvaret har framställt sedan tidigare. Vidare har medlemmarna i AG-förebyggande bearbetat innehållet för att det skall kunna anpassas för länets förutsättningar.

Materialet har även varit på remiss hos bland annat Länsstyrelsen och Polismyndigheten för Skåne län samt presenterats vid ett seminarium för brandbefäl som arbetar med förebyggande frågor.

Vidare är materialet tänkt att användas som en enkel form av handbok och inspirationskälla för att utveckla lokala rutiner i samarbete med Polis, miljömyndigheter samt kommuninvånarna.

AG-Förebyggande 2001-02-09

Eva-Marie Abrahamsson
Per Björkman
Hans Bosma
Maria Lenning
Sven Nilsson
Mats Rosander

Antagen i Räddningsfullmäktige 2001-04-17.

Innehållsförteckning

1 Generellt om eldning utomhus	4
1.1 Allemansrätten	4
1.1.1 Rätten att göra upp eld	5
1.2 Straffpåföljder	5
1.3 Förberedda grillplatser	5
2 Eldningsförbud, vad är det och utfärdar räddningstjänsten några andra tillstånd i samband med eldning ?	6
2.1 Eldningsförbud - tillstånd	6
2.1.1 Vem beslutar i kommunen	6
2.1.2 Vem beslutar hos länsstyrelsen	6
2.1.3 Hur offentliggörs beslut	6
2.2 Eldningsförbud enligt äldre lagstiftning - kort jämförelse	7
2.3 Brandriskprognoser - syfte och verksamhet	7
3 "Miljötillstånd"	9
3.1 Lokal renhållningsordning	9
4 Polistillstånd	10
4.1 Tillståndsplikt för eldning - var reglerades det ?	10
4.2 Ordningslag(1993:1617)	11
4.3 Detaljplanelagt område- vilka är de ?	11
4.4 Polisens skyldigheter till samråd vid tillståndsgivning	12
4.5 Ej tillståndspliktigt	13
4.6 Remisser innan utfärdande av polistillstånd för eldning	13
4.7 Fyrverkeritillstånd - avskjutning	13
4.7.1 Utomhus	13
4.7.2 Inomhus	14
5 Lokala hanteringsrutiner vid förfrågningar om eldning	15
5.1 Valborgsmässobål	15
5.2 Fyrverkeri - avskjutning	15
5.3 Fyrverkeri - försäljning	15
5.4 Halmbränning	15
5.5 Eldning på tomt (risbränning)	16
5.5.1 Risbränning	16
5.5.2 Grillning, grillning på balkong	16
5.5.2.1 Speciellt tillägg vid gaseldad grill	17
5.5.2.2 Vår rekommendation	17

BILAGOR med lokala regler och rekommendationer för Hbg:

1. Förslag till blankett för anmälan av bränning / Valborgsmässobål m.m.
2. Halmbränning
3. Större bränning, typ Valborgsmässoeld m.m.
4. Miljöbalk (1998:808) 2, 7 kap
5. Förberedda grillplatser i Helsingborg
6. Lokal renhållningsordning fr.o.m. 1995-01-01

1 Generellt om eldning utomhus

1.1 Allemansrätten

Allemansrätten är egentligen ingen egen lag i den bemärkelsen, utan den rätt som avses finns inskriven i Naturvårdslagen SFS 1964:822, numera reglerad i Miljöbalken (1998:808) som trädde i kraft den 1 januari 1999. Se bilaga 1.

7 kap. Skydd av områden

1 § Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.

Allemansrätt m.m.

Av citatet framgår både våra rättigheter och skyldigheter då vi vistas i naturen. Lagen inskränker inte möjligheterna till att uppföra eld men för vissa områden, exempelvis för naturreservat ges möjligheter till ytterligare föreskrifter.

Naturreservat

2 § Ett mark- eller vattenområde som tillhör staten får efter riksdagens medgivande av regeringen förklaras som nationalpark i syfte att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick.

3 § Föreskrifter om vård och förvaltning av nationalparker och om inskränkningar i rätten att använda mark eller vatten inom nationalparker får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Den myndighet som avses är Länsstyrelsen i detta fall och dessa har då möjlighet att införa eldning och grillningsförbud om det anses nödvändigt.

Ur Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

40 § Om det behövs för att hindra att olägenheter för människors hälsa uppkommer i en kommun, får kommunen meddela föreskrifter om

- 1. tomgångskörning med motordrivna fordon,*
- 2. spridande av naturligt gödsel, slam och annan orenlighet inom område med detaljplan eller intill sådant område,*
- 3. inrättande av annat slag av toalett än vattentoalett,*
- 4. hantering av mjölk i utrymme för mjölkprodukter, på vilken livsmedelslagen (1971:511) inte tillämpas,*
- 5. skydd för ytvattentäkter och enskilda grundvattentäkter,*
- 6. tillfälligt förbud mot småskalig eldning med vissa fasta bränslen inom särskilt angivna områden,*
- 7. skötsel och tillsyn av eldningsanordning för vissa fasta bränslen,*
- 8. tillfälligt förbud mot eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom planlagt område,*
- 9. bränning av halm på åkermark, och...*
- 10. luftvärmepumpar för en- eller tvåfamiljsfastigheter.*

Om det i en kommun förekommer camping i betydande omfattning på annan plats än i anläggning som avses i 38 § 2, får kommunen meddela föreskrifter för eller förbjuda sådan camping inom särskilt utsatta områden om det behövs för att förhindra att olägenheter för människors hälsa uppkommer.

Kommunen får i ett enskilt fall meddela föreskrifter om begränsningar av eller villkor för utövande av gatamusik på viss offentlig plats om det behövs för att hindra att olägenheter för människors hälsa uppkommer. Förordning (1998:1430).

42 § Om det i en kommun finns tätbebyggt område som inte omfattas av detaljplan, får kommunen, om särskilda skäl föranleder det, föreskriva att en bestämmelse som avses i 37 eller 40 § första stycket 2 skall gälla även sådant tätbebyggt område.

Utöver detta skall vi alla tillse att vi ej skräpar ned.

Nedskräpning Miljöbalken 15 kap. Avfall och producentansvar

30 § Ingen får skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till.

1.1.1 Rätten att göra upp eld

Det framgår inte i klartext men den allmänna tillämpningen av ovan nämnd lagstiftning är att den enskilde har rätt att med torra kvistar göra upp eld i naturen såvida inte eldningsförbud är utfärdat.

1.2 Straffpåföljder

I ovan citerade lagstiftningar är brottspåföljden ofta böter. Ett felaktigt påstående kanske är att dessa straffsatser ofta inte fyller någon betydelse. Det troliga är att en åklagare som tar upp fall, där hantering av eld medför intresse, prövar följande paragrafer ur brottsbalken istället.

Mordbrand Ur BrB 13:1

1§ Om någon anlägger brand, som innebär fara för annans liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av annans egendom, dömes för mordbrand till fängelse, lägst två år eller högst åtta år.

Ex Försäkringsbedrägeri, hot-hämnd, döljande av andra brott, sjuklig pyromani mm

Grov mordbrand 2§ Är brott som i 1§ sägs att anse som grovt, skall för grov mordbrand dömas till fängelse på viss tid, lägst sex och högst tio år, eller på livstid. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om branden anlagts i tätbebyggt samhälle, där den lätt kunde sprida sig, eller eljest inneburet fara för flera människor eller för egendom av särskild betydenhet.

Allmänfarlig vårdslöshet 6§ Den som av oaktsamhet, genom att umgås ovarsamt med eld eller sprängämne eller annorledes, vållar brand eller ofärd som i 1, 2 eller 3§ sägs eller framkallar fara därför, eller vållar skada eller hinder som i 4§ sägs eller skada som i 5a§ andra stycket sägs, dömes för allmänfarlig vårdslöshet till böter eller fängelse i högst 6 månader.

Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst två år. (1973:342)

Ex Sångrökning, heta arbeten, torrkökning mm

1.3 Förberedda grillplatser

I vissa kommuner finns problem med kraftig nedskräpning samt skadegörelse i samband med privatpersoners "grillfester". I något fall har man också gett sig på angränsande byggnader för att få ved.

Kommunen, genom Parkförvaltning eller motsvarande bör därför anordna och anvisa till förberedda grillplatser.

Se bilaga 2, "Grillplatser i Helsingborgs stad"

2 Eldningsförbud, vad är det och utfärdar räddningstjänsten några andra tillstånd i samband med eldning ?

2.1 Eldningsförbud - tillstånd

Räddningstjänsten utfärdar inga tillstånd !! Däremot har Länsstyrelsen och kommunen möjlighet att utfärda generellt eldningsförbud.

Enligt Räddningstjänstförordningen SFS 1986:1107

21§ Länsstyrelsen och kommunen får meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand.

2.1.1 Vem beslutar i kommunen

Förordningen anger kommunen, dvs kommunen = kommunfullmäktige, som beslutande men i betänkandet innan förordningen beslutades angavs Räddningsnämnden vara den nämnd som avsågs (SOU 1983:77, sid 578).

I kommentarsamling till räddningstjänstförordningen anges att Räddningsnämnden kan delegera denna rätt till räddningschefen eller komma överens med samtliga kommuner i ett län om t.ex. att eldningsförbud automatiskt råder vid vissa brandrisknivåer.

Detta stämmer dock inte överens med den rättsutredning som SRV gjort gällande eldningsförbud redovisad i "Aktuellt från Räddningsverket". Där anges beslutsmöjligheterna till utfärdandet av eldningsförbud som fullt möjliga men först måste kommunfullmäktige delegera det till Räddningsnämnden innan delegation till räddningschefen kan ske, dvs delegations "kedjan" startar ej hos Räddningsnämnden utan först hos kommunfullmäktige.

2.1.2 Vem beslutar hos länsstyrelsen

Då Länsstyrelsen nyttjar sin möjlighet till utfärdande av eldningsförbud sker det genom beslut enligt Länsstyrelsens beslutsordning. I beredningsarbetet ingår kontakter med länets brand- och räddningschefer och SMHI, där väderutsikterna närmast framöver speciellt belyses. Om stor enighet eller näst intill enighet utfärdar Länsstyrelsen eldningsförbudet. Med tanke på de nya prognosområden som införs från och med 2001 kommer förmodligen denna roll att minska i betydelse för Länsstyrelsen då antalet områden ökar från tidigare 34 stycken till över 1000 med det nya systemet, se vidare under kapitel 2.3. Förbudet innehåller som regel möjligheter till undantag som då måste tillstyrkas av den lokala Räddningschefen.

2.1.3 Hur offentliggörs beslut

För beslutets laga kraft måste annonsering i de berörda orternas tidningar, en tumregel kan vara de tidningar som andra kommunala beslut annonseras i. Likväl som eldningsförbud införs måste det upphävas på samma sätt.

2.2 Eldningsförbud enligt äldre lagstiftning - kort jämförelse

I äldre lagstiftning ställdes krav som i viss mån kommunen kan införa som lokala bestämmelser. Ett citat redovisas ur den äldre lagstiftningen.

Ur gamla brandstadgan

22§ Vill någon företaga kolning, tjärbränning eller hyggesbränning eller ock svedja eller bränna gräs, halm, ris eller ljung eller för annat ändamål uppgöra eld utomhus på plats, där elden lätt kan sprida sig och medföra brandfara, åligger det honom att dessförinnan, genom grävning eller på annat sätt, vidtaga de särskilda åtgärder, som kunna anses erforderliga för att hindra eldens spridning. Sådan eld må ej övergivas, förrän den blivit fullständigt släckt.
I brandordningen må om så erfordras föreskrivas skyldighet från den som vill uppgöra eld på plats, som avses i första stycket, att anmäla det till brandchefen“

Den lag som reglerar räddningstjänsten, dels utryckningsstyrkor dels förebyggande åtgärder mot brand innehåller en del möjligheter.

Citat ur räddningstjänstlagen, SFS 1986:1102.

56 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.
(Endast första stycket citerat)

59 § Om det föreligger särskilda skäl, får en tillsynsmyndighet bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.
(Endast andra stycket citerat)

Med ovan nämnt som stöd kan tjänstemän med delegation beslutad av Räddningsnämnden/kommunstyrelsen utfärda föreläggande och förbud, och om nödvändigt med omedelbar verkan. Polismyndigheten är skyldiga att lämna den handräckning som erfordras enligt räddningstjänstlagen (1986:1102).

2.3 Brandriskprognoser – syfte och verksamhet

Brandriskprognoser upprättas av SMHI. Prognoserna anges per område, denna områdesindelning har upprättats i samråd mellan SMHI och Statens Räddningsverk.

Från och med 2001 kommer en ny brandriskprognos att användas i landet. Syftet är i första hand att lättare se lokala variationer i brandrisksituationer genom att hela landet delas in i nya prognosområden om 22 x 22 km mot tidigare 34 st. som i princip följde länsgränserna.

Brandriskprognoser utfärdas av SMHI med följande betydelser:

- 1 Mycket liten brandrisk
- 2 Liten brandrisk
- 3 Måttlig brandrisk
- 4 Stor brandrisk
- 5 Mycket stor brandrisk
- 5E mycket stor brandrisk. Extremt torrt

Åskrisk prognostiseras dagligen och är tillgänglig via Internet enligt följande:

- Ingen åskrisk
- Liten åskrisk
- Måttlig åskrisk
- Stor åskrisk

Brandriskprognosen presenteras på två olika sätt. Då brandrisken är stor eller mycket stor (4-5) sänds ett fax från SMHI till Länsstyrelsen samt SOS centraler med verbal information av typen *stor brandrisk i nordöstra Götaland. Mycket stor risk i östra och norra Svealand. Mycket stor brandrisk och extremt torrt i östra Norrland*. Lokal information kan fås via Internet.

Vid brandriskprognoser 1-3 sänds inga fax , för att få aktuell information hänvisas då istället till brandriskprognosen som presenteras via Internet (www.srv.se alternativt www.smhi.se) normalt under perioden 10 april – 31 augusti. Brandriskerna presenteras enligt två olika modeller. Dels HBV-modellen som har tagits fram av SMHI och använts i Sverige de senaste 20 åren och dels FWI-modellen (Fire weather index) som är en kanadensisk modell.

I de län som flygslingor finns sker flygbevakning vid prognos 4 – 5 med olika intervall beroende på brandrisk och samt hur stort området är som omfattas av aktuell prognos. Vid brandriskprognos 1-3 sker normalt ingen bevakning. Hänsyn skall dock tas till åskriskprognoser och blixregistrering. Skåne ingår ej i detta system. Norra delarna av Skåne omfattas dock av Blekinge samt Kronobergs läns skogsbrandbevakning med flyg. Det övergripande målet med skogsbrandbevakning med flyg är att så tidigt som möjligt upptäcka bränder i skog och mark samt assistera räddningstjänsten med rekognoscering och vägvisning.

Räddningsverket ansvarar för övergripande inriktning, ekonomisk planering samt redovisning av verksamheten. Länsstyrelsen har för respektive län produktionsansvar för skogsbrandbevakning innebärande bland annat upphandling och redovisning av verksamheten.

För ytterligare information se Räddningsverkets Aktuellt, nr 1 2001, skogsbrandbevakning med flyg - Räddningsverkets inriktning.

3 "Miljötillstånd"

Enligt "Miljöbalken" SFS 1998:808 finns skyldigheter som lyder enligt följande:

Olägenhet för människors hälsa 9 kap, 9 § sätt Bostäder och lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant att olägenhet för människors hälsa inte uppkommer och hålls fria från ohyra och andra skadedjur.

Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.

och

26 kap. 9 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken skall efterlevas.

3.1 Lokal renhållningsordning

Kommunen har med stöd av renhållningslagen(1979:596) möjligheter att införa en lokal renhållningsordning. I flertalet kommuner finns en sådan renhållningsordning. I denna kan kommunen bland annat reglera kompostering, bränning av trädgårdsavfall, grillning på balkong samt vedeldning, se vidare under kapitel 5.

4 Polistillstånd

Observera att tillstånd för eldning eller ej är beroende av den lokala renhållningsordningen. I detta avsnitt redovisas främst tillståndsplikten enligt "Ordningslagen".

4.1 Tillståndsplikt för eldning - var reglerades det ?

Innan den nyare "ordningslagen" redovisas berörs kort tidigare lagstiftning.

Det kan säkert variera i landet om polistillstånd krävs för bränning av större bål, t.ex. i samband med valborgsmässobål. Sedan 1994-04-01 gäller för Sverige en ny "ordningslag(1993:1617)" som bl.a. ersätter den äldre "Allmän ordningsstadga (1956:617)" och "Lag om allmänna sammankomster". Med stöd av den äldre lagstiftningen så tillämpades tillståndsplikt för eldning av bål tidigare med stöd av följande paragrafer.

Citat ur allmän ordningsstadga, SFS 1956:617

Nyttja Allmän plats	2§	<i>Allmän plats inom stadplanlagt område får inte användas för upplag, avstjälpning, försäljningsstånd, ställningar och liknande utan polismyndighetens tillstånd. Sådan plats får inte heller i övrigt utan tillstånd av polismyndigheten användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål för vilket den har upplåtits eller anvisats eller som inte är allmänt vedertaget. Tillstånd krävs dock inte för försäljning på salutorg och liknande plats som är upplåten till allmän försäljningsplats. Innan tillstånd meddelas, skall polismyndigheten inhämta yttrande från den kommunala nämnd som kommunen har bestämt. Om denna avstyrker, får tillstånd inte meddelas.</i>
tillstånd ?		<i>(SFS 1979:970, stycke 3 och 4 ej citerat)</i>

Det var själva nyttjandet av allmän plats till annat ändamål än det normalt var tänkt för som avgjorde om det var tillståndsplikt eller ej. Av väsentlig betydelse var därför definitionen på allmän plats.

Vad var allmän plats	1§	<i>Med allmän plats förstås i denna stadga gata, torg, park och annan plats, som enligt fastställd stadsplan eller byggnadsplan utgör allmän plats och som upplåtits för avsett ändamål, för allmänheten tillgänglig del av hamnområde samt allmän väg ävensom annat område, som är upplåtet till eller eljest nyttjas för allmän samfärdsel.</i> <i>I lokal ordningsstadga må bestämmas, att andra till allmänt begagnande upplåtna områden än nyss sagts vid tillämpningen av allmänna ordningsföreskrifter i denna stadga ävensom av föreskrift i lokal ordningsstadga skola vara likställda med allmän plats.</i>
---------------------------------	----	--

Ovan citerad lagtext har ersatts med snarlik i den nya ordningslagen (1993:1617). Nedan redogörs för ett urval av citat ur denna och kommenteras kort.

4.2 Ordningslag (1993:1617)

Även i denna lag anges att ett annorlunda utnyttjande av offentlig plats är tillståndspliktigt.

<i>Nyttja Offentlig plats</i>	3 kap. Allmän ordning och säkerhet Användningen av offentlig plats 1 § En offentlig plats inom detaljplanelagt område får inte utan tillstånd av polismyndigheten användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget. Tillstånd behövs dock inte, om platsen tas i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och utan att inkräkta på någon annans tillstånd. I fråga om allmänna vägar gäller kravet på polismyndighetens tillstånd endast sådana åtgärder som inte är reglerade i väglagen (1971: 948).
-----------------------------------	--

Definitionen på offentlig plats är i stort som tidigare och har följande lydelse

	1 kap. Inledande bestämmelser
<i>Definition av "offentlig plats"</i>	2 § Med <u>offentlig plats</u> enligt denna lag avses <ol style="list-style-type: none"> 1. allmänna vägar, 2. <u>gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,</u> 3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt 4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik. <p>Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun får föreskriva att anläggningar för lek, idrott, camping eller friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser och andra sådana områden, om de inte omfattas av bestämmelserna i första stycket, skall jämföras med offentliga platser vid tillämpning av 3 kap. och av lokala föreskrifter, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten.</p> <p>Om ett område eller utrymme som avses i första stycket är tillgängligt för allmänheten endast under vissa tider, är det offentlig plats under dessa.</p> <p>Detsamma gäller områden som omfattas av en föreskrift enligt andra stycket.</p>

Ordningslagens lydelse torde inte förändra tolkningen om att tillståndsplikt föreligger på de flesta platser inom kommunen då exempelvis valborgsmässobål anordnas.

4.3 Detaljplanelagt område - vilka är de ?

Detta är något som förändras kontinuerligt varefter nya planer upprättas, dock kan information fås från kommunens översiktsplan som upprättas av den lokala Byggnadsnämnden eller motsvarande. Normalt är hela eller större delen av tätorterna planreglerade inom respektive kommun.

4.4 Polisens skyldigheter till samråd vid tillståndsgivning

I tidigare lagstiftning fanns samrådsskyldighet för polismyndigheten då tillstånd skulle ges. När tillstånd skall ges till "Användning av offentlig plats" i den nya ordningslagen uttrycks detta samråd tydligare än tidigare.

- Kommunens villkor
= tillståndsvillkor*
- 3 kap. Allmän ordning och säkerhet
Användningen av offentlig plats
- 2 § Polismyndigheten skall inhämta yttrande från kommunen innan tillstånd ges för att ta i anspråk en offentlig plats. Om kommunen avstyrker ansökan, får tillstånd inte meddelas. Om kommunen för tillstyrkan uppställer villkor enligt 15 §, får tillstånd meddelas endast om det förenas med dessa villkor.
Kommunen skall inte höras i tillståndsärendet, om detta avser
1. mark som förvaltas av någon annan än kommunen, eller
  2. annan kvartersmark än som avses i 1 kap. 2 första stycket 3, om den är avsedd att tas i anspråk enligt nyttjanderättsavtal med kommunen.

Observera även att det uttryckligen anges att detta inte skall ske då marken inte förvaltas av kommunen.

Normalt då kommunen nämns i lagstiftningen representeras den av dess kommunfullmäktige, dvs kommunens samlade åsikt strålar samman där. Möjligen kan här finnas lite skilda åsikter hur detta skall hanteras. Rent praktiskt har kommunens olika organ (Miljöförvaltning, räddningstjänst, Tekniska förvaltning, m.m.) hittills svarat för sig själva på uppmaning från polismyndigheten. Om detta är helt korrekt kan kanske diskuteras då kommunen är en enda organisation.

Om kommunen ställer villkor för tillstyrkan av tillstånd skall dessa inkluderas i polismyndighetens tillstånd. Lagstiftaren påtalar därför också kommunens skyldighet att redovisa möjligheten att överklaga de villkor som angetts. Detta skall redovisas i tillståndet.

3 kap. Allmän ordning och säkerhet

Tillstånd och villkor m.m.

14 § Vid prövningen av en ansökan om tillstånd som avses i detta kapitel eller i en lokal föreskrift skall polismyndigheten beakta vad som krävs av hänsyn till trafiken samt till allmän ordning och säkerhet. Om ansökan avser tillstånd att ta i anspråk en offentlig plats för visst ändamål, skall särskild hänsyn tas till gångtrafikens intresse.

Ett beslut av polismyndigheten om tillstånd får förenas med de villkor som behövs av hänsyn till trafiken samt till allmän ordning och säkerhet.

Villkoren får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

15 § När kommunen yttrar sig enligt 2 § får den ange villkor som behövs för att tillgodose de intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötseln av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. I fråga om ersättning för användningen av en offentlig plats gäller särskilda bestämmelser.

16 § Beslut enligt 14 § gäller för viss tid eller tills vidare. Beslutet skall innehålla de villkor som polismyndigheten har meddelat enligt 14 § andra stycket och de villkor som kommunen har ställt upp med stöd av 15 .§

Beslut i fråga om mark som inte står under kommunens förvaltning skall också innehålla en erinran om att medgivande av markägare eller nyttjanderättshavare kan behövas.

Om kommunen har yttrat sig enligt 2 § skall beslutet innehålla erinran om möjligheten att överklaga kommunens beslut enligt 10 kap. kommunallagen (1991: 900).

*Kommunala beslut
-> kan överklagas !*

4.5 Ej tillståndspliktigt

Exempelvis platser på privat mark där arrangemanget ej betraktas som "allmän sammankomst" eller "offentlig tillställning" behöver ej tillstånd.

Kommunen kan, i den lokala räddningstjänstplanen, införa en anmälningsplikt oavsett platsen i syfte att minimera onödiga larm.

4.6 Remisser innan utfärdande av polistillstånd för eldning

Om tillståndsansökan remitteras till räddningstjänsten, exempelvis inför en Valborgsmässaeld, hanteras dessa normalt av den förebyggande delen av organisationen. Yttrandet är som regel ganska allmänt men kan i speciella fall komplettera den lista som rutinemässigt bifogas tillståndet av polismyndigheten. Dessa redovisas nedan.

1. Anordnaren svarar för att bålet och dess omgivning står under ständig uppsikt så att brand eller olyckshändelse förebyggs.
2. Annat material än obehandlat virkesavfall och trädgårdsavfall får inte förbrännas. Målat eller impregnerat virke får inte användas.
3. Släckutrustning skall finnas tillgängligt på platsen.
4. Anordnaren svarar för att bålet släcks ordentligt.
5. Anordnaren svarar för bortforsling av rester av bålet och rengöring av platsen.
6. Bålet skall ställas in i händelse av stark blåst eller då eldningsförbud råder.

7. Anordnaren skall följa de ytterligare föreskrifter, som kan komma att meddelas av Räddningsnämnden, polismyndigheten eller av den polisman som tjänstgör på platsen.

Slutligen upprättas en lista hos polismyndigheten över de platser som erhållit tillstånd, denna lista överlämnas för kännedom till räddningstjänsten som sedan kan utföra kontroller med avseende på spridningsrisker mm.

4.7 Fyrverkeritillstånd - avskjutning

4.7.1 Utomhus

Då fyrverkerier skall avskjutas utomhus skall som regel tillstånd sökas. Ett sådant tillstånd remitteras normalt till räddningstjänsten för utlåtande.

3 kap. Allmän ordning och säkerhet

Åtgärder till skydd för personer och egendom

7 § Pyrotekniska varor får inte användas utan tillstånd av polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom.

Lokala ordningsregler kan finnas för respektive kommun.

4.7.2 Inomhus

Då fyrverkerier skall avskjutas inomhus skall tillstånd sökas. Ett sådant tillstånd remitteras normalt till räddningstjänsten för utlåtande.

2 kap. Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

Ordningsföreskrifter

20 § Pyrotekniska varor får inte utan tillstånd av polismyndigheten användas vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning som hålls inomhus. Om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet, får dock polismyndigheten befria anordnaren från skyldigheten att söka tillstånd för sammankomster eller tillställningar av visst slag.

5 Förslag till lokala rutiner vid förfrågningar om eldning

5.1 Valborgsmässobål

Om generellt eldningsförbud inte är utfärdat kan rutinen göras enligt följande:

Hänvisa dem vidare till Polismyndigheten, de avgör om PLATSEN kräver polistillstånd. Om utnyttjandet av "offentlig plats" inom detaljplanelagt område strider mot det normala skall polismyndigheten remittera ärenden till kommunen innan de fattar beslut om tillstånd.

I de fall vi får direktkontakt innan den formella handläggningen kommit igång kan räddningstjänsten använda följande checklista.

- Platsen, där bränningen skall ske
- Datum för bränningen
- Bränningen påbörjas (kl. xx.xx)
- Hur lång tid bränningen beräknas pågå
- Namn på vem som skall leda bränningen (ansvarig)
- Telefonnummer till den ansvarige

De tillstånd som polismyndigheten beviljat faxas över till räddningstjänsten som underrättar SOS / Larmcentral.

5.2 Fyrverkeri - avskjutning

Inom detaljplanelagt område ("stadsbebyggelse") krävs normalt tillstånd beviljat av polismyndigheten. Hänvisa dem vidare till Polismyndigheten. De remitterar normalt ärendet till räddningstjänsten för yttrande. (Ordningsslagen 1993:1617, bl.a. 3 kap 7§).

5.3 Fyrverkeri - försäljning

Försäljning av fyrverkerier kräver tillstånd av polismyndigheten. Hänvisa dem vidare till Polismyndigheten. De skall remittera ärendet till räddningstjänsten (Förordningen om brandfarliga och explosiva varor 1988:1145, 27 §) .

5.4 Halmbränning

Förutsättningar: Bränning av halm på åkermark inte är förbjuden enligt lokala föreskrifter. Eldningsförbud ej har utfärdats.

I den lokala räddningstjänstplanen kan kommunen infoga ett krav om anmälningsskyldighet av halmbränning/större bål till brandförsvaret. Tidigare lagstiftning innebar som regel att detta krav normalt fanns i respektive kommuns brandordning. Syftet med anmälningsskyldigheten är att minimera onödiga larm.

Oavsett om anmälningsskyldighet föreligger eller ej skall följande uppgifter antecknas hos SOS/Larmcentral.

- Platsen, där bränningen skall ske
- Datum för bränningen
- Bränningen påbörjas (kl. xx.xx)
- Hur lång tid bränningen beräknas pågå
- Namn på vem som skall leda bränningen (ansvarig)
- Telefonnummer till den ansvarige

Råd och rekommendationer finns i bilaga som kan lämnas till uppringare. Lämplig blankett för registrering av anmälningar finns också i bilaga.

5.5 Eldning på tomt

5.5.1 Risbränning

Om ej eldningsförbud har utfärdats.

Om det finns lokala renhållningsstadgar om ett generellt förbud mot bränning av trädgårdsavfall inom detaljplanelagt område kan följande rutiner tillämpas:

Uppllys om behovet av omtanke till grannarna - ev. olägenhet för människors hälsa ! Om sådan föreligger avgör inspektör från Miljö- och Hälsoskyddsnämnden.

Definitionen av trädgårdsavfall är avgörande men exempelvis grenar, om av lite grövre kaliber, måste sannolikt betraktas som trädgårdsavfall och i såfall är de flesta valborgsmässoeldarna ej tillåtna om de inte tillstyrks av miljönämnden.

Se vidare under rubriken "Miljötillstånd"

Anmälningsskyldighet till brandförsvaret föreligger ej.

5.5.2 Grillning, grillning på balkong

Om ej eldningsförbud har utfärdats.

Inga tillståndskrav finns men för boende i flerbostadshus har ofta fastighetsägaren egna ordningsregler på grund av sanitära olägenheter för grannar. I dessa brukar grillningsförbud ingå. Kontroll måste därför göras med hyresvärd och ev. berörda grannar Se även i texten om gasolrivna grillar mm under nästa underrubrik.

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden kan efter klagomål förelägga "grillmästaren" att upphöra med grillning på grund av olägenhet för människors hälsa. Detta sker då med stöd av lagrum i Miljöbalken. Normalt brukar ett ärende av detta slag inte behöva drivas så långt utan löses genom samförstånd mellan berörda.

Utöver detta kan brandfaran nämnas om grillkol används. På många balkonger kan det vara direkt olämpligt med grillning med denna typ, men inte enbart själva grillningen skapar bekymmer. Var tar resterna vägen ? Förhoppningsvis inte osläckt i soporna !

En möjlighet kan vara elgrill men olägenheterna för människors hälsa.

5.5.2.1   *Speciellt tillägg vid gaseldad grill*

Produkten gasol är en brandfarlig gas och regleras därmed av "Lagen om brandfarlig och explosiv vara". Närmare anvisningar finns i föreskrifter utfärdade av sprängämnesinspektionen.

Generellt kan konstateras att om hantering skall ske utan tillstånd får maximalt 5 liter gasol hanteras inomhus i flerbostadshus.

Observera att lagerhållning ej får ske i källare eller i vindsutrymmen i flerbostadshus.

5.5.2.2   *Vår rekommendation*

Räddningstjänsten avråder, som utgångspunkt, grillning på balkong i flerbostadshus.

BILAGA 1

Förslag till blankett för anmälning av bränning / Valborgsmässobål m.m.

Dagens datum	
Emottaget av	
Uppringaren har även hänvisats till polisen (ev. tillstånd)	☐ Ja ☐ Nej
Uppringaren har även hänvisats till Miljöförvaltning (ev. tillstånd)	☐ Ja ☐ Nej
Samtalet gällde	☐ Valborgsmässoeld ☐ Halmbränning ☐ Risbränning på egen tomt ☐
Uppringaren har erhållit någon av räddningstjänstens rådgivande instruktioner per fax eller brev.	☐ Ja ☐ Nej
Platsen, där bränningen skall ske	
Datum för bränningen	
Bränningen påbörjas (kl. xx.xx)	
Hur lång tid bränningen beräknas pågå	
Namn på vem som skall leda bränningen (ansvarig)	
Telefonnummer till den ansvarige	
Övriga anteckningar	

Bilaga 2

1 Halmbränning

Räddningstjänsten rekommenderar att nedan angivna råd följs i samband med halmbränning.

KOM IHÅG ! Halmbränning sker under eget ansvar även om den är anmäld till räddningstjänsten.

- 1.1 Före bränning
- 1.2 Anmälan skall i god tid, innan bränningen igångsätts, göras till räddningstjänsten (lämpligen per tfn).

Härvid skall anges

- * namn på vem som skall leda bränningen(ansvarig),
- * telefonnummer till den ansvarige,
- * platsen, där bränningen skall ske
- * tidpunkten för bränningen,
- * hur lång tid bränningen skall pågå,

- 1.3 Avstånd
Bränning bör inte förekomma inom ett avstånd av 75 m från byggnad eller brännbart upplag. Inte heller bör bränning förekomma inom ett avstånd av 40 m från brännbar växande gröda eller arbetande maskin. Inom dessa avstånd bör ej heller finnas brännbara ämnen e d. Om sådana områden utgörs av skördetröskat fält, bör låg stubbhöjd eftersträvas.

- 1.4 Stark vind
Bränning bör inte igångsättas, då stark vind råder eller enligt väderleksrapport kan förväntas.

- 1.5 Avgränsnings- och skyddsåtgärder
Före bränningen bör avgränsningsåtgärder utföras på de sidor av fältet, där naturliga begränsningar mot brandspridning saknas. Åtgärderna kan bestå i antingen att ett bälte av cirka två meters bredd plöjs eller att avvattning företas i erforderlig omfattning eller att ett minst 10 meter brett område befrias från halm. Låg stubbhöjd inom detta område bör eftersträvas.

Före bränningen bör också skyddsåtgärder vidtas. Mest väsentligt torde vara att vattenförråd finns, att avgränsningsåtgärder - med t ex ett tallriksredskap eller en fingerhjulräfsa - vid behov snabbt kan utföras och att lämpliga handredskap finns tillgängliga t ex långskaftade s k stålträdsräfsor.

- 1.6 Metod för bränning
Metoden bör väljas med hänsyn till risken för brandspridning. Strängbränning är den lämpligaste metoden vid halmbränning, eftersom denna metod innebär en bättre kontroll av bränningen. Ytbränning fordrar särskild försiktighet och bör endast genomföras på fribelägna och väl avgränsade områden.
- 1.7 Rökbeläggning
Var observant så bränningen inte leder till att bebyggelse, allmän väg, järnväg m.m. rökbeläggs.
- 1.8 Värmepåverkan på luftledning
Var observant på att bränningen inte förekommer nära elektriska luftledningar, telefonledningar eller ledningsstolpar så att dessa utsätts för värmepåverkan.
- 1.9 Miljösynpunkter
Kraftig rökutveckling och askspridning kan vara en avsevärd miljöolägenhet. Bränning, som orsakar sådan olägenhet, kan förbjudas t ex av Miljö & hälsoskyddsnämnden. Planering av bränning bör således ske även ur miljösynpunkt.
- 1.10 Blåsning av halm m.m.
Om halm m.m. blåses till bränningsplats, bör utblåsningsröret mynna minst en meter över marken och riktas snett uppåt.
- 1.11 Släckutrustning
Före brännings igångsättande bör lämpliga åtgärder för brandsläckning vidtas. Dessa åtgärder bör bestå i att vattenförråd anordnas och spadar, ruskor och dylikt anskaffas. Utrustningen skall hållas lätt tillgänglig.
- 1.12 Tidpunkt för bränning
Bränning bör vara avslutad senast vid solens nedgång. Risken för onödiga larm ökar påtagligt efter mörkrets inbrott
- 1.13 Under bränning
- 1.14 Bevakning
Bränning skall alltid ske under kontroll. Elden skall hållas under bevakning tills den släckts. Beakta risk för gnistregn som sprids med vinden.
- 1.15 Vindändring
Vid ändringar i vindstyrka och vindriktning, som medför ökad brandrisk, bör bränningen avbrytas.

2 Efter bränning

2.1 Bevakning

Elden skall bevakas - även under raster - tills risken för brandspridning upphört. Vid blåst är risken särskilt stor för återantändning av halm, som inte brunnit upp helt.

2.2 Kontroll

Särskild kontroll av större askhögar skall ske. Vattenbegjutning under omrörning eller täckning med jord eller sand förhindrar att brand sprids. För att säkerställa att brandrisken är undanröjd bör efterkontroll göras ett par timmar efter det att bränningen avslutats. Askspridningen från bränningsplatser kan även efter bränningens avslutande bli en miljöolägenhet, som är nödvändig att beakta.

Bilaga 3

1 Större bränning, typ Valborgsmässoeld m.m.

Räddningstjänsten rekommenderar att nedan angivna råd följs i samband med bränningar.

2 Före bränning

2.1 Polistillstånd

Den som skall genomföra större bränningar skall kontakta polismyndigheten för kontroll om bränningen är tillståndspliktig eller ej. Är bränningen tillståndspliktig remitteras i regel ärendet till räddningstjänsten innan tillstånd utfärdas.

2.1.1 OM BRÄNNINGEN EJ ÄR TILLSTÅNDSPLIKTIG skall anmälan till räddningstjänsten ändå göras. Detta skall ske i god tid, innan bränningen igångsätts (lämpligen per tfn).

Härvid skall anges

- * namn på vem som skall leda bränningen(ansvarig),
- * telefonnummer till den ansvarige,
- * platsen, där bränningen skall ske
- * tidpunkten för bränningen,
- * hur lång tid bränningen beräknas pågå,

2.2 Avstånd

Bränning bör inte förekomma inom ett avstånd av 75 m från byggnad eller brännbart upplag. Inte heller bör bränning förekomma inom ett avstånd av 40 m från brännbar växande gröda eller arbetande maskin. Inom dessa avstånd bör ej heller finnas brännbara ämnen e d.

2.3 Stark vind

Bränning bör inte igångsättas, då stark vind råder eller enligt väderleksrapport kan förväntas.
Se även villkor i ev. polistillstånd.

2.4 Avgränsnings- och skyddsåtgärder

Före bränningen bör avgränsningsåtgärder utföras på de sidor av bålet, där naturliga begränsningar mot brandspridning saknas. Åtgärderna kan bestå i antingen att ett bälte av cirka två meters bredd plöjs eller att avvattning företas i erforderlig omfattning. Före bränningen bör också skyddsåtgärder vidtas. Mest väsentligt torde vara att vattenförråd finns, och att lämpliga handredskap finns tillgängliga, t ex långskaftade sk stålträdsräfsor.
Se även villkor i ev. polistillstånd.

- 2.5 Värmepåverkan på luftledning
Var observant på att bränningen inte förekommer nära elektriska luftledningar, telefonledningar eller ledningsstolpar så att dessa utsätts för värmepåverkan.
- 2.6 Miljösynpunkter
Kraftig rökutveckling och askspridning kan vara en avsevärd miljöolägenhet. Bränning, som orsakar olägenheter, kan förbjudas av Miljö & hälsoskyddsnämnden.
- I bål får ej förekomma sopor enligt renhållningslagen, målat eller impregnerat trä. Frågor om vad som kan eldas besvaras av Miljö & Hälsoskyddsnämnden.
- 2.7 Släckutrustning
Före brännings igångsättande bör lämpliga åtgärder för brandsläckning vara framtaget. Dessa kan bestå i att vattenförråd anordnas, spadar, ruskor och dylikt finns lätt tillgängliga.
- 2.8 Tidpunkt för bränning
Bränning bör vara avslutad senast vid solens nedgång. Risken för onödiga larm ökar påtagligt efter mörkrets inbrott.
Denna rekommendation utgår i viss mån under Valborg.
- 3 Under bränning
- 3.1 Bevakning
Bränning skall alltid ske under kontroll. Elden skall hållas under bevakning tills den släckts.
Se även villkor i ev. polistillstånd.
Beakta risk för gnistregn som sprids med vinden.
- 3.2 Vindändring
Vid ändringar i vindstyrka och vindriktning, som medför ökad brandrisk, bör bränningen avbrytas.
- 3.3 Släckutrustning
Utrustningen för brandsläckning hålls lätt tillgänglig.
- 4 Efter bränning
- 4.1 Bevakning
Elden skall bevakas tills risken för brandspridning upphört. Vid blåst är risken särskilt stor för återantändning för rester som inte brunnit upp helt.

4.2 Kontroll

Särskild kontroll av större askhögar skall ske. Vattenbegjutning under omrörning eller täckning med jord eller sand förhindrar att brand sprids. För att säkerställa att brandrisken är undanröjd bör efterkontroll göras ett par timmar efter det att bränningen avslutats. Askspridningen från bränningsplatser kan även efter bränningens avslutande bli en miljöolägenhet, som är nödvändig att beakta.

Bilaga 4 – Miljöbalk (1998:808)

FÖRSTA AVDELNINGEN ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

1 § När frågor prövas om tillåtlighet, tillstånd, godkännande och dispens och när sådana villkor prövas som inte avser ersättning samt vid tillsyn enligt denna balk är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas. Detta gäller även den som har bedrivit verksamhet som kan antas ha orsakat skada eller olägenhet för miljön.

I detta kapitel avses med åtgärd en sådan åtgärd som inte är av försumbar betydelse i det enskilda fallet.

2 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

3 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

4 § För verksamheter och åtgärder som tar i anspråk mark- eller vattenområden annat än helt tillfälligt skall en sådan plats väljas som är lämplig med hänsyn till 1 kap. 1 §, 3 kap. och 4 kap.

För all verksamhet och alla åtgärder skall en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

5 § Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand skall förnybara energikällor användas.

6 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism.

7 § Kraven på hänsyn enligt 2-6 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana

åtgärder. När det är fråga om totalförsvarsverksamhet eller om en åtgärd behövs för totalförsvaret, skall även detta förhållande beaktas vid avvägningen.

Avvägningen enligt första stycket får inte medföra att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. åsidosätts.

8 § Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

9 § Kan en verksamhet eller åtgärd befaras föranleda skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön, även om sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått vidtas som kan krävas enligt denna balk, får verksamheten bedrivas eller åtgärden vidtas endast om regeringen finner att det finns särskilda skäl.

En verksamhet eller åtgärd får inte bedrivas eller vidtas om den medför risk för att ett stort antal människor får sina levnadsförhållanden väsentligt försämrade eller miljön försämrats avsevärt.

Vad som sägs i första och andra stycket gäller inte, om regeringen har tillåtit verksamheten enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 §. Lag (2002:175).

10 § Om en verksamhet eller åtgärd är av synnerlig betydelse från allmän synpunkt kan regeringen tillåta denna, även om förutsättningarna är sådana som anges i 9 § andra stycket. Detta gäller dock inte om verksamheten eller åtgärden kan befaras försämma det allmänna hälsotillståndet.

Beslut enligt första stycket får förenas med villkor för att tillgodose allmänna intressen.

ANDRA AVDELNINGEN

SKYDD AV NATUREN

7 kap. Skydd av områden

Allemansrätt m.m.

1 § Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.

Nationalpark

2 § Ett mark- eller vattenområde som tillhör staten får efter riksdagens medgivande av regeringen förklaras som nationalpark i syfte att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick.

3 § Föreskrifter om vård och förvaltning av nationalparker och om inskränkningar i rätten att använda mark eller vatten inom nationalparker får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Naturreservat

4 § Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

5 § I ett beslut om att bilda naturreservat skall skälen för beslutet anges.

I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

6 § Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen eller kommunen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

7 § Länsstyrelsen eller kommunen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl.

Länsstyrelsen eller kommunen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett naturreservat, om det finns särskilda skäl. Ett beslut om dispens upphör att gälla, om den åtgärd som avses med dispensen inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft.

Att regeringens tillåtelse behövs i vissa fall innan det beslutas om upphävande eller dispens för ett sådant särskilt skyddsområde eller särskilt bevarandeområde som anges i 28 § följer av 29 §.

Beslut om upphävande eller dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

8 § Beslut i frågor om bildande eller ändring av naturreservat får inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Mindre avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Kulturresevat

9 § Ett mark- eller vattenområde får förklaras som kulturresevat i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. På ett sådant område skall bestämmelserna i 4-6 §§ tillämpas. Att det inom ett område finns en byggnad eller anläggning som är skyddad som byggnadsminne, kyrkligt kulturminne eller fast fornlämning enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. hindrar inte att området förklaras som kulturresevat.

I fråga om beslut enligt denna paragraf gäller också 7 och 8 §§.

Naturminne

10 § Ett särpräglat naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Förklaringen får omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme.

Vad som i 5-8 §§ föreskrivs om naturreservat skall gälla även för naturminnen.

Biotopskyddsområde

11 § Mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda får av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förklaras som biotopskyddsområde. Sådana förklaringar får avse enskilda områden eller samtliga områden av ett visst slag inom landet eller del av landet.

Inom biotopskyddsområde får inte bedrivnas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Om regeringen förordnar att samtliga områden av visst slag skall vara biotopskyddsområden, får den i samband med beslutet meddela föreskrifter om att dispens kan medges för sådan verksamhet eller sådana åtgärder. Dispens får endast medges om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidta de åtgärder som behövs för att vårda biotopskyddsområde. Innan det vidtas någon åtgärd skall den som äger eller har särskild rätt till området underrättas särskilt.

Ett beslut om biotopskyddsområde skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Djur- och växtskyddsområde

12 § Om det utöver förbud enligt 8 kap. 1 och 2 §§ eller förbud och begränsningar enligt jakt- och fiskelagstiftningen behövs särskilt skydd för en djur- eller växtart inom ett visst område, får länsstyrelsen eller kommunen meddela föreskrifter som inskränker rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området.

Strandskyddsområde

13 § Strandskydd råder vid havet och vid insjöar och vattendrag.

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

14 § Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde). Området får av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att tillgodose något av strandskyddets syften.

Ett beslut om att utvidga strandskyddet skall gälla omedelbart även om det överklagas.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får förordna att ett strandskyddsområde som uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften inte skall vara omfattat av strandskydd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får förordna att ett strandskyddsområde som avses ingå i en detaljplan eller omfattas av områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10) inte längre skall vara omfattat av strandskydd, om det finns särskilda skäl. Upphör området att ingå i en detaljplan eller att omfattas av områdesbestämmelser inträder åter strandskydd. Lag (2002:175).

16 § Inom strandskyddsområde får inte

1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader ändras så att de kan tillgodose ett väsentligen annat ändamål än de tidigare har använts till,
3. grävningarna eller andra förberedelsearbeten utföras för bebyggelse som avses i 1 och 2,
4. andra anläggningar eller anordningar utföras som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- eller växtarter, eller
5. andra åtgärder vidtas som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- och växtarter.

17 § Förbuden i 16 § gäller inte

1. byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln och som inte tillgodoser bostadsändamål, eller
2. verksamheter eller åtgärder som har tillåtits av regeringen enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 § eller till vilka tillstånd har lämnats enligt denna balk eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av denna balk. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att förbuden i 16 § inte skall gälla sådana byggnader, anläggningar eller anordningar som utgör komplement till bebyggelse på en tomtplats och som förläggs längre från stranden än huvudbyggnaden.

18 § Länsstyrelsen får meddela dispens från bestämmelserna i 16 §, om det finns särskilda skäl. Om dispens meddelas, skall länsstyrelsen bestämma i vilken utsträckning mark får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det avsedda ändamålet.

Ett beslut om dispens upphör att gälla, om den åtgärd som avses med dispensen inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft.

Miljöskyddsområde

19 § Ett större mark- eller vattenområde får av regeringen förklaras som miljöskyddsområde, om det krävs särskilda föreskrifter därför att området eller en del av området är utsatt för föroreningar eller annars inte uppfyller en miljökvalitetsnorm.

20 § För miljöskyddsområde skall regeringen eller efter regeringens bemyndigande länsstyrelsen meddela sådana föreskrifter om skyddsåtgärder, begränsningar och andra försiktighetsmått för verksamheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Länsstyrelsen får meddela dispens från föreskrifter som har meddelats för ett miljöskyddsområde, om det finns särskilda skäl.

I Vattenskyddsområde

21 § Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

22 § För ett vattenskyddsområde skall länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Om det behövs, får länsstyrelsen eller kommunen föreskriva att skyltar eller stängsel skall sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta. Föreskrifterna skall gälla omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen eller kommunen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl.

En länsstyrelse får överlåta åt den eller de kommunala nämnder som skall fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet att på

ansökan av den som berörs av ett beslut enligt första stycket medge undantag från beslutet. Vidare får bestämmas att anmälningar om en verksamhet eller åtgärd inom ett vattenskyddsområde skall göras hos den kommunala nämnden. Lag (2002:175).

Marinvetenskaplig forskning

23 § För att skydda den marina miljön får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva att marinvetenskaplig forskning inom svenskt sjöterritorium inte får bedrivas från forskningsfartyg som är registrerade i eller tillhör en annan stat utan att det finns tillstånd för forskningen eller utan att den har anmälts.

Tillstånd får begränsas till viss tid och förenas med villkor.

Interimistiska förbud

24 § När en fråga har väckts om att ett område eller ett föremål skall skyddas som naturreservat, kulturreseptat, naturminne eller vattenskyddsområde eller om att ett redan skyddat sådant område eller föremål skall få utökat skydd, får länsstyrelsen eller kommunen för viss tid dock högst tre år meddela förbud mot att sådana åtgärder vidtas utan tillstånd som berör området eller föremålet och som strider mot syftet med det tilltänkta skyddet. Om det finns särskilda skäl, får förbudet förlängas att gälla i ytterligare högst ett år. Om det finns synnerliga skäl, får förbudet därefter förlängas att gälla i ytterligare högst ett år.

Ett förbud enligt första stycket skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Intresseprövning

25 § Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

26 § Dispens enligt 7, 9-11, 18, 20 och 22 §§ från förbud eller andra föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Särskilda skyddade områden

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fortlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd eller har beretts skydd

1. som särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, senast ändrat genom direktiv 97/49/EG5,
2. som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter6, ändrat genom direktiv 97/62/EG7, eller
3. enligt internationella åtaganden eller nationella mål om skydd för naturområden.

Av förteckningen skall det framgå vad som föranlett att området har tagits upp i förteckningen och enligt vilket direktiv, internationellt åtagande eller nationellt mål som förtecknandet har skett.

Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet. Lag (2001:437).

28 § Regeringen får förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde, om området enligt direktiv 79/409/EEG är särskilt betydelsefullt för skyddet av vilda fåglar.

Ett område som enligt artikel 4.4 i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter har valts ut som ett område av intresse för gemenskapen skall av regeringen förklaras som särskilt bevarandeområde.

Regeringen får efter samråd med kommissionen upphäva en förklaring enligt första eller andra stycket, om områdets naturvärden inte längre motiverar en sådan förklaring. Lag (2001:437).

28 a § Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2.

Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Lag (2001:437).

28 b § Tillstånd enligt 28 a § får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte

1. kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas,
2. medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna. Lag (2001:437).

29 § Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och
3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse. Lag (2001:437).

29 a § Om ett tillstånd lämnas efter regeringens tillåtelse enligt 29 §, är den som ansökt om tillståndet skyldig att bekosta de kompensationsåtgärder som anges i beslutet om tillstånd.

Första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att kräva att sökanden skall stå för kostnaderna. Vid avvägningen skall särskilt beaktas det allmänintresse som avses i 29 § första stycket 2. Lag (2001:437).

29 b § Frågor om tillstånd enligt 28 a § prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda området finns.

För en verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsplikt eller dispensprövning till följd av bestämmelserna i 9 kap. eller 11-15 kap. skall dock frågan om tillstånd enligt 28 a § prövas av den myndighet som prövar den andra tillståndsfrågan eller dispensen. Innan myndigheten meddelar sitt beslut, skall den länsstyrelse som avses i första stycket beredas tillfälle att yttra sig. Lag (2001:437). Ordningsföreskrifter

30 § Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Föreskrifterna skall gälla omedelbart, även om de överklagas.

Delegation till kommun

31 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får förordna att en kommun i stället för länsstyrelsen skall ha de befogenheter som länsstyrelsen har enligt 18 §.

Bilaga 5 - Förberedda grillplatser i Helsingborg

Kommunen har haft problem med kraftig nedskräpning i samband med privatpersoners "grillfester". I något fall har man också gett sig på angränsande byggnader för att få ved.

Parkförvaltningen har därför sedan flera år anordnat förberedda grillplatser och avser även försöka hålla några av dessa med ved. Antalet grillplatser kompletteras efter hand. Nuvarande platser och antal bifogas på översiktsbild.

Platserna är följande¹:

		<u>Antal</u>
Domsten	(Väster om Tuves väg vändzon)	1
Hittarp	(söder om badbryggan, Hittarps hamn)	1
Laröbadens badplats		3
Landborgspromenaden, norr om Thalassa		1
Vikingstrand		5
Örestrandsbadet		1
Gröningen		2
Jordbrodalen vid djurparken		1
Örby ängar		2
Rydebäck/Fortuna		1

Då det råder eldningsförbud gäller detta även dessa grillplatser om det inte finns ett uttalat undantag. Det är i kommunens eller länsstyrelsens beslutstext som det ska framgå om grillplatserna ska vara undantagna eller andra undantag/dispenser.

---

¹ Förteckningen sammanställd 1995, fler kan ha tillkommit.

Översiktspå förberedda grillplatser i Helsingborgs kommun

Förberedda grillplatser i Helsingborgs kommun

Dessa finns idag (1994)
samt i Domsten (väster om Tuves väg,vändzonen)

Parkförvaltningen avser komplettera antalet
och i någon mån tillhandahålla ved.

Bilaga 6 – Lokal renhållningsordning fr.o.m. 1995-01-01

Helsingborgs stad har med stöd av renhållningslagen (1979:596) infört en lokal renhållningsordning. I den nya renhållningsordningen stadgas bl.a. följande:

9 kap Särskilda föreskrifter om kompostering och bränning

1 § Trädgårdsavfall från en- och tvåfamiljsfastighet får komposteras på egna fastigheten under förutsättning att detta kan ske utan olägenhet för omgivningen.

Förbud mot bränning

Bränning av trädgårdsavfall är inte tillåten inom detaljplanlagt område². Utanför sådant område får trädgårdsavfall brännas under förutsättning att det kan ske utan olägenhet för omgivningen.

Råd och upplysningar: Särskilda behållare för separat hämtning av trädgårdsavfall tillhandahålls av Tekniska förvaltningen enligt taxa.

2 § Vegetabiliskt köksavfall får komposteras om det kan ske utan olägenhet för omgivningen t ex genom samkompostering med trädgårdsavfall. Komposteringen skall ske i slutna behållare.

Närmare definition i lagen eller i renhållningsordningen ges inte av trädgårdsavfall. En muntlig sådan som nämnts är sådant som kan "skördas" på egen tomt, dvs. ej målade bräder, slipers m.m. utan rester av buskar och träd.

Med denna skrivning kan också diskuteras de förberedda grillplatser som finns i staden, några av dessa är inom detaljplanerat område. I renhållningsordningen är inte gett något generellt undantag för grillning vid dessa trots att kanske vanlig ved används, dvs ej grillkol. Dock menar tjänstemän vid miljönämnden att det inte är avsikten att förbjuda sådan verksamhet.

I det fall som undantag önskas anges i föreskriften följande hantering av önskemålet.

2 kap Organisation - ansvar

2 § Enligt reglemente för Miljönämnden utövar nämnden tillsynen över efterlevnaden av renhållningslagen.

Möjlighet till undantag

Miljönämnden prövar frågor om undantag från föreskrifterna i denna renhållningsordning.

Hur ?

12 kap Undantag från renhållningsordningens föreskrifter

1 § Undantag från renhållningsordningens föreskrifter skall ske genom skriftlig ansökan till Miljönämnden (Se 2 kap, 2 §)

5.5.3 Tidigare anvisningar som rekommenderades av miljö & hälsoskyddsämnden

Nedan angivna rekommendationer var de som M&H anvisade:

² Detta är något som förändras hela tiden då nya planer kontinuerligt upprättas, dock kan följande riktlinjer ges efter kontakt med stadsbyggnadskontoret.

Samtliga orter > 200 invånare är detaljplanerat med följande undantag

Hasslarp	hela
Fleninge	hela
Tånga	hela
Vålinge	hela
Hjälmskult	delar
Allerum	delar

Grillning

Grilla på balkong är olämpligt pga rök och lukt till grannarna.

Vedeldning

Bäst resultat når klagande alltid om han/hon kan prata själv med eldaren. Broschyrer med rätt metoder vid eldning kan erbjudas av Miljö- och Hälsoskyddsnämnden.

Fortsätter problemen trots flera påpekande från den klagande får han/hon skriva ner under vilka tidpunkter som han/hon störs de närmaste veckorna och skicka in till Miljö & hälsoskyddsnämnden.

För bedömning av sanitär olägenhet måste inspektör komma ut när eldning pågår.

Eldning av sopor/målat eller impregnerat trä

Eldning av sopor är inte tillåtet enligt renhållningslagen. Målat eller impregnerat trä alstrar hälsofarliga rökgaser - EJ TILLÅTET

Eldning av trädgårdsavfall

Bränning av trädgårdsavfall är tillåtet om inte Räddningsnämnden meddelat eldningsförbud och under förutsättning att omgivningen inte blir störd av rök, sot eller lukt. Det är mycket svårt att elda i tätbebyggda områden.

Nyttja hellre renhållningens kostnadsfria vår- och hösthämtning av grövre trädgårdsavfall.